

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiae, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1690**

Disc. LIII. Domana fideicommissi de Alberinis. De eadem materia familiæ
positæ in parte dispositiva vel conditionale, quæ veniat, ubi non est
verificabilis effectiva, an scilicet solùm contentiva ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

contingente vacatione plures reperirentur Cardinales, tunc juxta regulam, de qua supra ad favorem majoris natu seu primogeniti, admitti debet antiquior eo modo quo praxis docet inter Cardinales Venetos super titulo S. Marti, & consimili fruitione partis insignis palati eidem Ecclesia adjacentis, & sic respectivè inter Prælatos; sed si inter eos adesset hæc differentia, quod scilicet aliqui essent de illa parte familia, de qua erat testator, alii verò de altera, tunc ducto argumento à prælatione, quam testator sibi magis proximis date voluit non improbabiliiter dicendum veniret, istam circumstantiam prevalere debere alteri antianitatis, sed intrà personas eisdem sphæra, seu ejusdem dignitatis, secus autem in concursu dignitatis majoris cum minori ut suprà; Ad has autem ac similes ambiguities, & controversiarum occasiones removendas, ego testatoris satis benevolus ac beneficiis affectus, ex tunc ab initio visa hujusmodi confusa, ac non benè distincta dispositione, amicis ac benevolis per testatorem viventem non communicata, laudasset, ut etiam consulni, quod curarerur obtineri Apostolicam determinationem seu præfinitionem ordinis succedendi per viam declarationis vel suppletionis magis quam derogationis, cum tamen etiam istam ex aliqua probabili causa Pontifex sine dubio dare possit, ac etiam soleat, ut habetur infra in materia licti alienationis bonorum fideicommissorum ex Apostolica derogatione, ac etiam frequenter subit de feudi ad materiam Bullæ Baroniū, sed in hoc huic; practicatu vidi vulgare dicterū, quod commune est, negligitur.

R O M A N A
F I D E I C O M M I S S I
D E A L B E R I N I S .
P R O
M O R A T I O A L B E R I N O
C V M
C L E M E N T I A P U R A .

Casus decisus per Rotam pro Clementia.

De eadem materia familiæ positæ in parte dispositiva vel conditionali quæ veniat, ubi non est verificabilis effectiva, an scilicet solum contentiva proxima, vel etiam contentiva remota; Et à ratio conservacionis bonorum in familia ampliet prædens fideicommissum ad universam familiam ultrà personas ad illud expreſſe vocatas; Et de caducatione ulterioris substitutionis ob defectam conditionem, sub qua illa ordinata est.

S V M M A R I V M .

- 1 Acti series.
- 2 Resolutiones cause.
- 3 Caducata prima substitutione caducatur sequēs.
- 4 Ratio conservacionis bonorum in agnatione adiecta in prohibitione alienationis, & in aliis dispositionibus non ampliat fideicommissum dispositivæ ordinatum ultra casus & personas expressas.
- 5 Declaratur conclusio, de qua num. 3. & quomodo intret vulgaris anomola necne.
- 6 Limitatio non presumitur, sed est probanda ac alias fundata est intentio habentis regulam.
- 7 De dictione tunc & eo casu, vel similis.

- 8 De fideicommisso resultante à contemplationis, accratio adiecta conservacione honorum in familia.
- 9 Explicatur quando intret infelicitati anomola preservativa caducationis.
- 10 Infelix post mortem ejus, cui reliquias fructus, dicitur heros directus ab anno idem de substituto.
- 11 De administris contemplationis.
- 12 Sub familia contentiva comprehendentes agnati, & de illa etiam remota.
- 13 De differentia inter contentivam proximam contentivam remotam. Ad quod regula consideretur.
- 14 Ex quibus constet testatorem sensisse diversa familia contentiva etiam remota.
- 15 De theorica Cumani, àn vocatio prima expiret in primo.
- 16 De argomento gravaminis proximitatis dictorum, an exinde inferatur ad proximum remotorum.
- 17 De materia an & quando ratio conservacionis bonorum in agnatione adiecta problematis alienationis inducit fideicommissum. Ind extendat ultra personas expressas.
- 18 De differentia an dicta ratio conservacionis dispositiva vel interpretativa.
- 19 Militibus Hierosolymitanis expedit habita redditus, & deratione.
- 20 Quod attendi debeat substantia verisimilitudinaria, & non sit inherenda in verbis, & de ratione.

D I S C . L I I I .

Fulvius de Alberinis emittere volens posse nem in militari Religione & Joannis Hierosolymitani, per actum inter vivos de ejus bonis suis ad favorum trium fratrum germanorum per perpetuo defensivo fideicommissum in quatuor lineas masculina, ordine tamen non summa successivo, hoc est primo unus frater quidam deinde ista defessa ad favorem secundi, & incessivè, omnibus autem deficientibus, ipsiusatore superstite, bona reverti voluit ad ipsum ad usum fructum sua vita naturali durante, quod ad proprietatem devolvi voluit ad protinus de domo Alberina, penes quos post ejus successores donatus, ex quibus omnibus fuit factus perstes Paulus filius unius eorum, in quo die nova consolidata fuerunt, dicto Paulo de absq; prole scripta hæredem Clementia Purpurea triangulata orta est quæstio super hujusmodi inter dictam Clementiam hæredem, Casiliam & Pauli germanam sororem, & Horatium proximorem de familia Alberina. Et introducta in Rotam coram Priolo, super dubio, An contracta fideicommissio, & ad cuius favorem, fabriij bruarij 1661 negativa prodit resolutio, quod erga ea effecta essent libera, eaque confirmata in die Novemb. ejusdem anni, unde Horatius accepit neque hucusq; causa ulteriori progressum habet.

R: solutionum fundamentum fuit, quod ratio proximioris de familia concepta esset in eum, in quem fratres eorumq; defecderent, & carent superstitie ipso donatore, per cuius prædicti

sum dicta substitutio caducata fuerit juxta terminos texus in l. unica s. fin autem Cod. de Caduc. tollen. sequendo in hoc theoricam Angelii in leg. quamdiu n. 9 ff. acquir. hered. quam sequuntur Abb. cons. l. n. 1. lib. 1. Decius cons. 394. & ceteri collecti in Perusina fideicommissi 26. Januarij 1660. coram eodem Priolo, cum qua in omnibus processum fuit, ponderando illa verba, in talem eventum, denotantia tempus seu casus praecisum.

Et ad voluntatem plures explicatum conservations bonorum in domo & familia, responderetur, quod cum praecedat fideicommissum expressum & dispositivum ad favorem fratrum eorumque descendientium, tunc id corroborat sed non extendit fideicommissum ultra personas & causas expressos, juxta deducta decr. 300 par. 1. rec. in Romana fideicommissa de Coronis 28. Januarij 1647. & 21. Junij 1651. Cerro, in Beneventana hereditatis coram Celsi inter lusas decr. 28. & repetit. dec. 58. post Michalor. de fratre cum alijs de quibus supra in praecedentibus; Ponderando etiam discretivum modum disponendi, quod scilicet quando disposuit cum fratribus adjecti verba denotantia tractum perpetuum, & successivum in universa cuiuslibet descendencia, quando autem vocavit dictum proximiorem, neglexit ulteriore progressum, signum clarum, quod hujusmodi vocationem facere solum voluit in easu quo ipso donatore superstite, bona ad ipsum reverterentur, ne alias contingere per ejus mortem cadere sub polio ad favorem Religionis, & haec in substantia sunt decisionum fundamenta, quamvis pleraque alia in regulis generalibus consistentia ornatum in eis deducantur.

Mihis scribenti pro Horatio, reflectendo etiam ad veritatem, resolutiones non placuerunt. Quiquidem, ut advertitur infra in dicta Perusina fideicommissa decr. 107. & in aliis ibi proximis super materia caducationis sequentium graduum ob primum seu praecedentem gradum corruptum, ac etiam habetur supra in Mutinensi fideicommissi de Rangon, & in Reatinensi fideicommissi de Vecchiarellis decr. 17. & 18. & in aliis, regula est in oppositum juxta theor. Bart. in eadem l. quamdiu ff. de acquire hered. num. 10. & 11. dicta vero contraria theoria, Angelii ibidem, recepta solum est pro limitatione, quando urget contraria voluntas testatoris, quod voluerit disponere per nudam fideicommissariam, non autem per vulgarem in fideicommisso, quam vulgo anomalam dicimus, & sic facere fideicommissum mere graduale non sortitum effectum in secundo, nisi verificetur in primo, & sic successivè, quod in dubio non praesumitur juxta naturam limitationis non praesumeret, sed per allegantem justificande, ita ut non facta probatione, fundata remaneat intentio habentis regulam juxta vulgatam decisionem Mantica 251. n. 4. cum aliis per Barbos. axiom. 198. ac haberetur plures tam in ista speciali materia quam in aliis hoc eadem sit.

In hac autem facti specie nulla videbatur concurre probatio, vel urgens conjectura pro hujusmodi limitatione inducenda, dum solum ponderabatur illa resultans a simplici formalitate verborum, seu dictiorum, tunc & eo causa, vel in talem eventum, &c. que ut habetur ad nimiam saietatem cumulatum per Adden ad decr. 632 par. 4. rec. tom. 3. n. 105. & seqq. ubi de pluribus decisionibus Rorae allorumque Tribunalium, ac pluries advertitur alibi hoc eodem iuris quidem aliquius consideratio, quando alia inserviunt juncta urgent in idem tentativa, secundus autem ubi sunt sola, multoque magis, Cardin. de Lusa de Fideicommissione.

ubi econverso urgente conjectura & adminicula, regulæ magis quam limitationi assentientia, ex quibus ipsius testatoris voluntas magis desumi videatur, ex ea clara ratione, quod saepius talia verba proveniunt ex formularis seu phrasibus, ac modis loquendi Notariorum, testamenta vel instrumenta conficientia, non perciendo vim verborum, seu quid importet unus vel alter loquendi modus, & sic vere nimium levis est restrictio ex istis verbis resulans.

In contrarium verò duo urgere videbantur, quæ regulæ prædictæ assisterent; Primo scilicet enixa totiesque repetita clara voluntas perpetua conservationis hujusmodi bonorum in domo & familia pro ejus decore & conservatione, unde resultare fideicommissum dispositivum & restitorum ad favorem agnitorum, & familiae, pariter ad nimiam faciem plures colligunt auctoritates, & decisiones iudicantes ad dictam decisionem 632 par. 4. rec. tom. 3. n. 92. & seqq. unde de facilis transcriptores magnam, sed inanem allegationum pompam facere possunt; Et secundò, quia in eventum in quem ipse esset superstes, vocavit semel ipsum ad forum usum fructum, claram disponendo, quod ex tunc proprietas devolveretur ad proximiorem, penes quos deinde per ejus mortem ususfructus cum dicta proprietate consolidari deberet, ut literaliter probant illa verba præcisa; In talem eventum omnia bona & jura donata devolvantur ad ipsum donatorem quo ad ususfructum sua vita durante, quovad ad proprietatem, devolvantur ad proximiorem de familia &c. & quod ususfructus consolidetur cum proprietate post mortem ipsius donatoris.

Si ergo etiam ipso donatore superstite in ipso instanti ac direcione proprietas transiit face edebat ad proximiorem, exinde resultare dicebamus pro suis incongruo esse dictos terminos utriusque theoretice Bart. vel Angelii, in dicta l. quamdiu, cum hujusmodi inspeccio cadas, quando unus prius vocatus est ad successionem ac bona pleno jure, atque post eum vocatus est alter cum ordine seu jure successorio, & per diversos substitutionum ordinis seu gradus, quod in praesenti dici non poterat, cum ususfructus contradistinctus à proprietate ut potest importans servitutem incompatibilem cum dominio, referri non possit ad substitutionem, vel universalem successionem fideicommissariam, sed resolvatur in simplex legatum seu aliam dispositiōnem ususfructus, ipsa successione ex tunc ab initio delata ei, qui post mortem talis ususfructuarii vocatus fuerit juxta veriorem ac hodie receptissimam opinionem, de qua ceteris relatis plene & magistriter habetur apud Merlin. decr. 505. aliae decr. 22. par. 6. rec. cum aliis in Imolen. prædij 6. Junij 1652. coram Albergato, & in eadem 6. Junij 1664. coram Emerix, de qua causa habetur actum sub tit. de detractionibus occasione trebellianica, ac etiam latè probant Bellon jun. qui disputatione ad partes de jure accrescendi cap. 7. quæst. 16. n. 292. & seqq. Capyc Latr. consult. 112. Marian. jun. disput. 99. apud quos ceteri, ideoque in hac facti specie non concurrebant illa vocatio per prius & per posterius, ex qua resulare possit gradualitas seu vocatio per simplicem fideicommissariam, unde propterea meus intellectus captivari non potuit, quod hujusmodi causa per istos terminos resolveretur.

Fortius vero stante clara voluntate toties repetita super contemplatione agnationis, ejusque perpetua conservatione & propagatione, que tanquam in verbis claris remanebat expressa.

LUCA
de
amentis
Lat.
GVT
S

11 Multò magis concurrentibus aliis administris tam contemplationem præferentibus, quæ resultant à prohibitione alienationis ac detractiōnum, & fortius ab exclusione Religiosorum & fœminarum restringendo dispositionem ad solos masculos.

Illa etiam ponderatione accidente, quod in hujusmodi disponente propria sbole destituto verificabilis non erat familia effectiva sed solum contentiva æq. è complectens fratres eorumque descendentes, ac quocumque alios agnatos transversales ab eodem stipite descendentes ex plenē collectis per Andreol. controu. 338, Altograd. conf. 46. & 47. & 49. lib. 2, ac plures tupa in præcedentibus, unde propterā nulla subesse videbatur dis criminis ratio, cur profitendo adeo diligere familiam ac agnationem in universum, ista adhuc durante, voluerit bona officia libera, & ad extraneos transmissilia, ex eo quod ipse fratribus vel eorum filii prædecesseret, & quod ad agnatos transiret eo non prædecedente, cum nulla videatur subesse probabilis ratio hujusmodi voluntatis; Illa enim ponderata in decisionibus super exclusione Religionis parùm probabilis videbatur, dum facta reservatione iolius ususfructus ad vitam, nullus subesse poterat timor transmissionis ad Religionem, quoniam etiam si dictos proximiores agnatos non vocasset, ita proprietas remansisset in hereditate ultimi gravatorientis.

Et quamvis in eadem familia contentiva pro meo sensu verissima sit distinctione de qua supra in Romana primogeniture de Bubalo disc. 25. & in aliis ex deductis apud Altograd. d. conf. 99 & alios inter contentivam proximam constitutam à fratribus testatoris cælibis, cuius domus, seu linea effectiva constituitur à proprio patre, & contentivam remotam seu generali complexivam omnium agnitorum collateralium; Attamen id recte procedit, vel ad effectum prælationis in concursu, vel ad effectum diversimodè regulandi dispositionem cum uno genere, & cum altero juxta casum de quo d. disc. 25. vel ad effectum compræhensionis quando probabiliter dubitari posset an testatore loquente de sua familia senserit de universa, vel potius solum de illa proxima quæ dicitur sua, cum similibus; Ista autem difficultates in præsentis cadere non poterant, quoniam disponens vocavit proximores de familia postquam suppedituit jam extinctam familiam contentivam proximam fratrum, ergo ejus dispositio referri non potest nisi ad contentivam remotam, ac generalem, Addita postmodum illa circumstantia ponderata disc. preced. juxta decisiones in Bonon. de Pancaldi coram Panzirolo. & Cerro quod nos dixit de sua familia simpliciter, sed duplex aliud adjectum expressit, scilicet de domo, & de Alberinis, quæ latius patent, ac denotant de tota familia in universum sensisse, quam, ejusque decorum, honorem & conservationem si ita enixè dilexit, non videatur subesse ratio, cur ista dilectione procedere deberet in uno casu, & non in altero, quodque ipsa familia adhuc durante, bona contrâ ejus votum transitum facere deberet ad extraneos, dum etiam feminas, & religiosos de ipso sangvine & familia proxima seu contentiva proxima abhorruit.

Alia etiam ponderatione accidente inverisimilitudinis quod disponens vocationem proximiorū de familia pro stius amore, & conservatione restringere voluerit ad tristem casum verisimiliter non contingibilem, neque ab eo speratum, quod ipse

superviveret tribus fratribus ad prolixi procreatiōnem destinatis, corumque filiis & descendentiis.

Et ad motivum discrevare, quod scilicet quando vocavit proximores de famula ultra propositum, Respondebam non exinde refutare, quod disponens in primis vocaret luerit dispositionem terminari; Licet enim in priori sententia talis sit regula ex celebri theorica mani in leg. cum ita s. in fideicommisso ff. de leg. cundo, Attamen ex eadem theorica resultat illa recepta limitatio ex diversa testatoris voluntate ducta ex conjecturis, illa prefertur firmatur in diverso successivum, ut ceteris relatis firmatur in diverso progenitura de Podio. I. Julij 1654 coram Bito decisi. 27. post Bonderum n. 7. & seqq. & de qua habetur supra disc. 15. & habetur plures infra speciales materia theoricae Cumani.

Quodque versaremur potius in casu limitatus, clare convinci videbatur ex eo quod in predictis substitutionum ordinibus ad favoritum, eorumque descendenter non videtur necessaria adeo enixè expressa & toties contemplatio agnationis, cum verbis adeo generibus de familia & domo & cum affectu de Alberinis atque cum expressione desiderandi, ne clam reservationem, sed etiam honorem & ampliationem familie, dum restrinxerat vocationem ad solos sculos, ita & taliter quod neque intrare videbatur inspectio super conf. 85. Fulgesi, de quo supradicto praæterea in discurs. 24. & 25. ideoque inspectio percutere videtur hunc ultimum gradum leviter substitutionis ad favoritum proximiorum, milia contentiva magis remota post cessationem ordinatas in contentiva magis potius. Considerando etiam quod vocatio proximiorum est in numero plurali, unde congrue testator ad vocationem omnium proximorum a tempore, ordine tamen magis successivo quod multaneo; Ac etiam quia inprobabile videtur illos de familia propria & magis proxima ab dubio prædictos gavare voluerit cum traditione petuo & successivo, deinde vero libertatem cedere primis successoribus magis remoto, licet enim istud argumentum solum & de per se non leat esse magni ponderis, ut advertitur infra rimin. d. disc. 92. & in aliis super hac theorica mani, qualiquid desiderium continuacionis conservationis bonorum restrictum sit ad illam familiam propriam, ita cum ordine perpetuo & successivo gravatos, non ex odio, sed ex impetu, ut ita cohererentur ad dissipationem, que immunes remanerent à confisicatione in hoc fratre ulterioris substitutionis ad favoritum, in quo deinde tanquam extraneo non ratur ista conservatio, Nihilominus cumunque eadem ratio honoris & conservationis famae propriei, juncit aliis argumentis, de quibus secundum conueta regula, ut singula que non proficiunt videtur satis considerabile.

Hinc superfluum vel extraneam reputabitur distinctionem, super qua in iis disputationibus nimirum hincinde elaboratum fuit super questionem an a conservatione agnationis ampliet seu extendat deicommisum ultra casus vel personas exprimitur, juxta theor. Bart. in l. pater filium & fundum n. fundi de legatu tertio, & in l. qui Roma s. qui hereditate verbor. oblig. de qua latè in duabus pugnat de decisionibus editis in eadem Bonon. fideicommisso Lambertini decisi. 193. & 300. par. 1. non

FAVENTINA

FIDEICOMMISSI

DE FENZONIIS

PRO

FENZONIIS

CUM

HOSPITALI seu CONFRATERNITA-
TE BRISIGHELLÆ.*Casus decisus per Rotam pro Fenzyis.*

De eadem materia, An scilicet ratio conservationis bonorum in familia vel descendencia adjecta, prohibitiōnē alienationis, vel alteri dispository, inducat fideicommissum restitutorium in casu mortis, vel illud ampliet ultra casus ac personas expellas; Et ubi illud non induceret, sed induceret tantum fideicommissum conservatorium, An istud impedit dispositionem ad favorem legitimorum hæredum ab intestato succendentium, quamvis non sint de familia.

SUMMARIUM.

Acti series.

Resolutio.

- 3 Punctus causa super conf. 636. Decij.
- 4 De ratione, ob quā iſa materia involuta fit, & quomodo ad veritatem indagandam sit procedendum.
- 5 Ubi praeedit fideicommissum expressum restitutorium, sed clare restrictum ad certas personas, tunc ratio amplior illud non ampliat.
- 6 Fortius, ubi prohibito directa est ad personas.
- 7 Argumentum superfluitatis est levissimum.
- 8 De pluribus effectibus resultantibus ab expressa alienatione bonorum fideicommissi facta per testatorem, & ideo de pluribus conclusionibus.
- 9 Quod ratio non operativa, ut supra n. 5. adhuc attendatur pro administratore, & quod plura de per se non operativa serviant pro administratore.
- 10 Ubi praeedit fideicommissum restitutorium expressum, sed est dubia eius restrictio, tunc ratio magis generalis ampliat fideicommissum in ratione interpretativa, dantur exempla.
- 11 Quod aliud sit inducere novum fideicommissum, seu illud extendere, & aliud sit interpretari.
- 12 Ubi nullum praeedit fideicommissum expressum in causa mortis, tunc intrat distinctione, an ratio sit principaliter, vel accessoriæ, & consecutivæ.
- 13 Quomodo dignoscatur, & judicandum sit, an ratio sit principaliter, vel accessoriæ.

LUCA
de
amentis
tat
GVI
9